

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Şanlıurfa ilinde uzun süredir devam eden ve özellikle tarımsal sulama dönemlerinde ağırlaşan planlı ve plansız elektrik kesintilerinin; üç fazlı elektrik sistemiyle çalışan tarımsal sulama tesislerinde bir veya birden fazla fazın devre dışı kalması, elektriğin tek faza düşmesi, düşük veya standart dışı gerilim nedeniyle enerjinin fiilen kullanılamaması uygulamalarının; sulama birliklerine ait pompa istasyonları ile sulama tesislerinin enerji borçları gerekçe gösterilerek topluca enerjisiz bırakılmasının; elektrik dağıtım altyapısındaki yetersizliklerin, dağıtım şirketinin yatırım, bakım, onarım, kapasite planlaması ve borç tahsilatı uygulamalarının; çiftçilerin, üreticilerin ve vatandaşların uğradığı ürün, gelir, ekipman ve finansman zararlarının; ilgili kamu kurumlarının denetim ve gözetim görevlerini yerine getirip getirmediğinin bütün yönleriyle araştırılması, sorumluların belirlenmesi ve Şanlıurfa'da kesintisiz, yeterli, kaliteli ve teknik standartlara uygun enerji arzının sağlanması için alınması gereken yasal, idari ve mali tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca işleme alınarak; Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

20.07.2026

Av. Mahmut TANAL
CHP Şanlıurfa Milletvekili

GEREKÇE

Şanlıurfa, Türkiye'nin en önemli tarımsal üretim merkezlerinden biridir. İlin ekonomik ve sosyal yaşamı büyük ölçüde tarıma dayanmakta; pamuk, mısır, buğday, mercimek, fıstık ve çeşitli sebze ürünlerinin üretiminde sulama hayati önem taşımaktadır. Bu nedenle Şanlıurfa'da tarımsal sulamanın kesintisiz biçimde sürdürülebilmesi, yalnızca bölge çiftçisinin değil, ülkemizin tarımsal üretiminin ve gıda güvenliğinin korunması bakımından da stratejik niteliktedir.

Şanlıurfa'nın birçok ilçesinde ve kırsal mahallesinde tarımsal sulama; elektrik enerjisiyle çalışan derin su kuyuları, pompalar, motopomplar, sulama kanalları ve sulama birliklerine ait tesisler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu yapı içerisinde elektrik enerjisinin kesilmesi, düşük veya standart dışı gerilim verilmesi ya da üç fazlı sistemlerde fazlardan birinin veya birkaçının devre dışı kalması, sıradan bir elektrik kesintisinin ötesinde, tarımsal üretimin doğrudan durması anlamına gelmektedir.

Başta Viranşehir, Siverek, Akçakale, Harran, Ceylanpınar, Hilvan, Suruç, Bozova, Halfeti ve Birecik ilçeleri olmak üzere Şanlıurfa'nın birçok bölgesinde uzun süreli ve tekrarlanan elektrik kesintileri yaşandığı yönünde ciddi şikâyetler bulunmaktadır. Kesintilerin özellikle sulama dönemlerinde yoğunlaşması, çiftçilerin sulama programlarını sürdürememesine ve ürünlerin kritik gelişim dönemlerinde susuz kalmasına yol açmaktadır.

Bunun yanı sıra bazı bölgelerde elektriğin tamamen kesilmesi yerine, tarımsal sulama sistemlerinin çalışmasına yetmeyecek biçimde tek fazlı elektrik verildiği, üç fazlı sistemlerde faz eksikliği yaşandığı veya gerilimin teknik standartların altına düştüğü ileri sürülmektedir. Tarımsal sulamada kullanılan yüksek güçlü motorlar ve pompalar çoğunlukla üç fazlı elektrik sistemiyle çalışmaktadır. Sistemde elektrik varmış gibi görünmesine rağmen gerekli fazların veya yeterli gerilimin sağlanmaması hâlinde sulama motorları çalışmamakta, kuyulardan su çekilememekte ve tarlalara su verilememektedir.

Bu uygulama, dağıtım şirketinin kayıtlarında tam bir elektrik kesintisi olarak görünmeyebilir. Ancak çiftçi ve tarımsal üretim bakımından ortaya çıkan sonuç, elektriğin tamamen kesilmesinden farklı değildir. Elektrik hizmetinin yalnızca şeklen sunulması yeterli değildir. Hizmetin kullanılabilir, yeterli, kesintisiz, kaliteli ve teknik standartlara uygun biçimde sağlanması gerekmektedir. Elektriği kâğıt üzerinde var, tarlada kullanılamaz hâle getiren bir hizmet sunumu kabul edilemez.

Tek fazlı elektrik verilmesi, faz eksikliği, düşük gerilim, gerilim dalgalanmaları ve ani kesintiler yalnızca sulamayı durdurmamakta; motorların, pompaların, trafoların, elektrik panolarının ve diğer tarımsal ekipmanların yanmasına veya arızalanmasına da neden olabilmektedir. Bu durum çiftçiye ürün kaybının yanında yüksek bakım, onarım ve ekipman yenileme maliyetleri yüklemektedir.

Tarımsal sulamanın yapılamaması, özellikle hava sıcaklıklarının çok yüksek olduğu yaz aylarında ürünlerin kısa sürede susuz kalmasına, gelişiminin durmasına, verimin düşmesine veya tamamen kurumasına neden olmaktadır. Çiftçinin aylar boyunca yaptığı tohum, gübre, mazot, zirai ilaç, sulama, elektrik, işçilik, kira, nakliye ve kredi harcamaları birkaç günlük kesinti nedeniyle boşa gidebilmektedir.

Ürünün kuruması yalnızca çiftçinin bireysel zararı değildir. Tarımsal üretimde meydana gelen kayıp; gıda arzının azalmasına, ürün fiyatlarının yükselmesine, kırsal yoksulluğun derinleşmesine, çiftçinin borçlarını ödeyememesine ve üretimden çekilmesine yol açmaktadır. Elektrik kesintilerinin ekonomik ve sosyal etkileri üreticiden tüketiciye kadar bütün topluma yayılmaktadır.

Elektrik kesintileri, tek faz uygulaması, faz eksikliği ve gerilim kalitesindeki bozukluklar nedeniyle sulama yapamayan çiftçiler; ürün elde edememelerine rağmen tarımsal kredi, elektrik, gübre, mazot, işçilik ve diğer üretim maliyetleriyle karşı karşıya kalmaktadır. Ürününü kaybeden üreticinin Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri, özel bankalar ve diğer alacaklılara olan borçlarını ödemesi güçleşmekte; çiftçi bir üretim dönemindeki zararı nedeniyle yıllarca sürecek bir borç yükü altına girmektedir.

Şanlıurfa'da sulama birliklerinin elektrik borçları gerekçe gösterilerek birliklere ait pompa istasyonlarının ve sulama tesislerinin enerjisinin kesildiği yönünde de ciddi şikâyetler bulunmaktadır. Sulama birliğine ait ortak tesislerin elektriğinin kesilmesi hâlinde yalnızca borçtan doğrudan sorumlu olan kişiler değil, borcunu ödemiş veya herhangi bir borcu bulunmayan binlerce çiftçi de sulama hizmetinden mahrum bırakılmaktadır.

Borcu bulunmayan veya yükümlülüklerini zamanında yerine getiren çiftçinin, sulama birliğinin toplam borcu gerekçe gösterilerek tarlasını sulayamaması; hukuki güvenlik, kişisel sorumluluk, ölçülülük, eşitlik ve kamu hizmetinden yararlanma ilkeleri bakımından ciddi sorunlar doğurmaktadır. Bireysel bir borcun tahsili amacıyla bütün bir sulama sisteminin devre dışı bırakılması, borçlu ile borçsuz arasında ayırım yapılmaksızın toplu yaptırım uygulanması ve bireysel borcun bölgesel bir cezaya dönüştürülmesi anlamına gelmektedir.

Bir dağıtım şirketinin alacağını tahsil etme amacı, borcu bulunmayan üreticilerin enerji ve sulama hizmetinden yararlanmasının engellenmesine, tarımsal üretimin durdurulmasına ve tarlaların göz göre göre kurumasına hukuki gerekçe oluşturamaz. Borç tahsilatı amacıyla uygulanacak tedbirlerin bireyselleştirilmiş, ölçülü ve tarımsal üretimi bütünüyle durdurmayacak nitelikte olması zorunludur.

Elektrik kesintilerinin gerçekten teknik zorunluluklardan mı kaynaklandığı, bakım veya arıza nedeniyle mi yapıldığı, altyapı yetersizliğinin sonucu mu olduğu, enerji yükünü azaltmak veya borç tahsil etmek amacıyla mı gerçekleştirildiği açıklığa kavuşturulmalıdır. Kesintilerin hangi mahallelerde, hangi tarihlerde, hangi sürelerle ve hangi sıklıkta uygulandığı; kesintilerden önce çiftçilere, sulama birliklerine ve ilgili kamu kurumlarına yeterli ve zamanında bildirim yapıp yapılmadığı belirlenmelidir.

Dağıtım şirketlerinin kayıp-kaçak oranlarını, tahsilat sorunlarını veya altyapı yetersizliklerini gerekçe göstererek borcunu düzenli ödeyen abonelere de kesinti uygulaması kabul edilemez. Özel bir şirketin ticari veya operasyonel riskinin, yükümlülüklerini yerine getiren çiftçilere ve bölge halkına yüklenmesi hukuk devleti anlayışıyla bağdaşmaz.

Elektrik dağıtım hizmetlerinin özelleştirilmiş olması, hizmetin kamusal niteliğini ortadan kaldırmadığı gibi devletin denetim ve gözetim sorumluluğunu da sona erdirmemektedir. Özelleştirme, kamu hizmetinin sürekliliğinden, kalitesinden ve eşit biçimde sunulmasından vazgeçilmesi anlamına gelemez. Yürütme organının ve düzenleyici kurumların görevi, özel şirketin tahsilat ve yatırım riskini çiftçiye yüklemek değil, kamu hizmetinin sürekliliğini ve üreticinin haklarını güvence altına almaktır.

Bölgede dağıtım faaliyeti yürüten şirketin gerekli altyapı yatırımlarını yapıp yapmadığı, tarımsal sulama dönemlerindeki yüksek enerji talebini önceden öngörüp öngörmediği, trafo, enerji nakil hattı ve şebeke kapasitesini ihtiyaca uygun şekilde artırıp artırmadığı, bakım ve yenileme çalışmalarını zamanında gerçekleştirip gerçekleştirmediği araştırılmalıdır.

Şanlıurfa'nın tarımsal üretim kapasitesi, sulama ihtiyacı ve yaz aylarında ortaya çıkan enerji talebi uzun yıllardır bilinmektedir. Buna rağmen enerji altyapısının bu talebi karşılayacak düzeye getirilmemiş olması, yaşanan kesintilerin öngörülebilir ve önlenabilir olup olmadığı sorusunu gündeme getirmektedir. Öngörülebilir bir soruna karşı gerekli yatırım ve tedbirleri almamak, basit bir teknik aksaklık olarak değerlendirilemez.

Dağıtım şirketinin tarifeler yoluyla kullanıcılardan tahsil edilen dağıtım bedelleri karşılığında yapmakla yükümlü olduğu yatırım, bakım ve yenileme çalışmalarının ne ölçüde gerçekleştirildiği; EPDK tarafından onaylanan yatırım bütçeleri ile fiilî yatırım harcamalarının örtüşüp örtüşmediği; tamamlandığı bildirilen yatırımların sahada gerçekten hizmete alınıp alınmadığı araştırılmalıdır.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Şanlıurfa Valiliği, kaymakamlıklar ve ilgili diğer kamu kurumlarının denetim, gözetim, yatırım, koordinasyon ve çiftiyi koruma görevlerini etkili biçimde yerine getirip getirmediği ortaya konulmalıdır.

Elektrik kesintileri, faz eksikliği, düşük gerilim ve diğer teknik kalite ihlallerinin hangi teknik ve hukuki kararlara dayandığı; dağıtım şirketinin tedarik sürekliliği ve teknik kalite kayıtlarının gerçeği yansıtır yansıtmadığı; kesintilerin ve gerilim sorunlarının kayıt dışı bırakılıp bırakılmadığı; uzaktan izleme, sayaç, arıza, SCADA (elektrik şebekesini uzaktan izleme ve kontrol sistemi) ve tedarik sürekliliği kayıtlarının saklanıp saklanmadığı ve kamu kurumlarınca bağımsız biçimde denetlenip denetlenmediği belirlenmelidir.

Elektrik Piyasasında Dağıtım ve Perakende Satış Faaliyetlerine İlişkin Kalite Yönetmeliği uyarınca dağıtım şirketleri, faaliyet gösterdikleri bölgede kullanıcılara sundukları hizmetin kalitesinden sorumludur. Elektrik hizmeti; tedarik sürekliliği, ticari kalite ve teknik kalite yönlerinden mevzuatta belirlenen sınırları karşılamak zorundadır. Faz eksikliği, standart dışı gerilim, tekrarlanan kesintiler ve enerji kalitesindeki bozukluklar yalnızca teknik sorun değil, dağıtım şirketinin mevzuattan doğan hizmet kalitesi yükümlülükleri bakımından da incelenmesi gereken ihlallerdir.

Mevzuatta, belirli sınırları aşan bildirimsiz kesintiler ile dağıtım şebekesinden kaynaklanan ekipman hasarları bakımından tazminat mekanizmaları öngörülmüş olmakla birlikte; bu mekanizmaların Şanlıurfalı çiftçiler tarafından fiilen kullanılıp kullanılmadığı, hak sahiplerinin bilgilendirilip bilgilendirilmediği, tazminatların kendiliğinden ve zamanında ödenip ödenmediği, tarımsal ürün, verim, gelir ve finansman kayıplarını karşılayıp karşılamadığı belirsizdir.

Elektrik kesintisi nedeniyle yanan bir motorun tamir bedelinin karşılanması, kesinti nedeniyle kuruyan tarlanın, kaybedilen ürünün, boşa giden emeğin ve çiftçinin yıllarca ödeyeceği kredi borcunun karşılandığı anlamına gelmemektedir. Tarımsal üretimin kendine özgü yapısını dikkate alan, hızlı, erişilebilir ve etkili bir zarar tespit ve tazmin mekanizmasının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde düzenlenen hukuk devleti ve sosyal devlet ilkesi, 5'inci maddesinde devlete yüklenen kişilerin maddi ve manevi varlığının geliştirilmesi görevi, 10'uncu maddesinde yer alan eşitlik ilkesi, 35'inci maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı, 45'inci maddesinde düzenlenen tarımsal üretimin ve üreticinin korunması yükümlülüğü, 48 ve 49'uncu maddelerinde düzenlenen çalışma ve sözleşme özgürlüğü ile çalışma hakkı, 125'inci maddesinde yer alan idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödeme yükümlülüğü ve 172'nci maddesinde düzenlenen tüketicinin korunması ilkesi birlikte değerlendirildiğinde; tarımsal üretimin sürdürülmesi ve çiftçinin temel kamu hizmetlerine erişiminin sağlanması devletin anayasal sorumluluğudur.

Anayasa'nın 45'inci maddesi uyarınca devlet, tarımsal üretimi artırmak, tarımla uğraşanların işletme araç ve gereçleri ile diğer girdilere erişimini kolaylaştırmak ve ürünlerin gerçek değerinin üreticinin eline geçmesini sağlamak için gereken tedbirleri almak zorundadır. Elektrik kesintileri nedeniyle ürünün tarlada kurumasına göz yumulması ve üreticinin bütün ekonomik kaybıyla baş başa bırakılması, bu anayasal yükümlülükle bağdaşmamaktadır.

Tarımsal üretimin devamlılığı yalnızca çiftçinin özel menfaati değildir. Üretimin sürdürülmesi; ülkenin gıda güvenliği, ekonomik kalkınması, kırsal nüfusun korunması, tarımsal istihdamın devamı ve tüketicinin uygun fiyatla gıdaya erişimi bakımından kamusal bir zorunluluktur.

Bu kapsamda kurulacak Meclis araştırması komisyonu tarafından;

1. Şanlıurfa'da son beş yılda meydana gelen planlı ve plansız elektrik kesintilerinin ilçe, mahalle, tarih, süre, sıklık, bildirim durumu, kaynak ve gerekçe bakımından dağılımının; tarımsal sulama dönemlerinde gerçekleştirilen kesintilerin diğer dönemlerle karşılaştırmasının,
2. Tarımsal sulama yapılan bölgelerde üç fazlı elektrik yerine tek fazlı elektrik verildiği, bir veya birden fazla fazın devre dışı kaldığı, düşük ya da standart dışı gerilim sunulduğu iddialarının; bu olayların hangi bölgelerde, hangi sürelerle ve hangi teknik nedenlerle gerçekleştiğinin,
3. Tek faz, faz eksikliği, düşük gerilim, gerilim dalgalanması ve ani kesintiler nedeniyle çalışmayan veya arızalanan sulama motorlarının, pompaların, trafoların, panoların ve diğer tarımsal ekipmanların sayısının ve toplam zarar tutarının,
4. Faz eksikliği ve gerilim kalitesi sorunlarının tam bir kesinti olarak kaydedilip kaydedilmediğinin; dağıtım şirketinin arıza, sayaç, SCADA (elektrik şebekesini uzaktan izleme ve kontrol sistemi), uzaktan izleme ve tedarik sürekliliği kayıtlarının gerçeği yansıtıp yansıtmadığının; kayıtların bağımsız biçimde doğrulanıp doğrulanmadığının,
5. Elektrik kesintilerinin ve teknik kalite sorunlarının teknik zorunluluk, arıza, planlı bakım, altyapı yetersizliği, enerji yükünü azaltma veya borç tahsilatı gerekçelerinden hangisine dayandığının; bu işlemlerin yetkili ve gerekçeli bir karara dayanıp dayanmadığının,
6. Sulama birliklerine ait pompa istasyonları ve sulama tesislerinin elektriklerinin hangi gerekçelerle kesildiğinin; birliklerin toplam borçlarının, borcun kaynağının, ödeme durumunun ve borç yönetiminde ortaya çıkan idari ihmallerin,

7. Sulama birliklerinin borçları gerekçe gösterilerek borcu bulunmayan veya borcunu düzenli ödeyen çiftçilerin de sulama hizmetinden mahrum bırakılıp bırakılmadığının; borçlu ve borçsuz çiftçi arasında ayırım yapılmaksızın toplu kesinti uygulanmasının hukuki dayanağının,
8. Borç tahsilatı amacıyla elektriğin kesilmesi dışında bireyselleştirilmiş, ölçülü ve üretimi durdurmayacak yöntemlerin uygulanıp uygulanmadığının; sulama birliklerinin enerji borçlarının faizsiz, uzun vadeli veya üretim dönemlerine uygun biçimde yapılandırılması seçeneklerinin,
9. Elektrik kesintilerinden önce çiftçilere, sulama birliklerine, valiliğe, kaymakamlıklara, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne ve ilgili kamu kurumlarına yeterli ve zamanında bildirim yapıp yapılmadığının; acil durum ve alternatif sulama planlarının bulunup bulunmadığının,
10. Elektrik kesintileri ve teknik kalite sorunları nedeniyle sulanamayan tarım arazilerinin toplam büyüklüğünün; kuruyan veya verim kaybına uğrayan ürünlerin tür, miktar, ekim alanı ve ekonomik değerinin,
11. Çiftçilerin uğradığı ürün, gelir, ekipman, işçilik, tohum, gübre, mazot, zirai ilaç, kira, nakliye, elektrik ve finansman zararlarının toplam boyutunun; kesintiler nedeniyle ürününü kaybeden çiftçilerin Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri, özel bankalar ve diğer kurumlara olan borçlarının durumunun,
12. Dağıtım şirketinin tarımsal sulama bölgelerine yönelik yatırım, bakım, yenileme ve kapasite artırımı çalışmalarının yeterliliğinin; trafo, enerji nakil hattı ve şebeke kapasitesinin Şanlıurfa'nın tarımsal sulama ihtiyacını karşılayıp karşılamadığının,
13. Dağıtım şirketinin tarımsal sulama dönemlerine ilişkin enerji talep ve yük planlamasını zamanında yapıp yapmadığının; EPDK tarafından onaylanan yatırım bütçeleri ile fiilen gerçekleştirilen yatırımların karşılaştırılmasının; eksik veya gecikmiş yatırımların sorumlularının,
14. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, valilik ve kaymakamlıkların denetim, gözetim ve koordinasyon görevlerini etkili biçimde yerine getirip getirmediğinin,
15. Elektrik kesintileri, düşük gerilim, faz eksikliği ve diğer teknik kalite ihlalleri nedeniyle dağıtım şirketi hakkında gerçekleştirilen denetimlerin, açılan inceleme ve soruşturmaların, uygulanan idari yaptırımların ve kalite faktörü kapsamında ortaya çıkan mali sonuçların,
16. Kesintiler nedeniyle tazminata hak kazanan kullanıcıların sayısının; dağıtım şirketince kendiliğinden ödenmesi gereken tazminatların zamanında ve eksiksiz ödenip ödenmediğinin; ekipman, ürün, verim ve gelir kayıpları için yapılan başvuruların, kabul ve ret oranlarının ve ret gerekçelerinin,

17. Çiftçilerin zararlarının dağıtım şirketi veya ilgili kamu kurumları tarafından karşılanmasına yönelik mevcut hukuki ve idari mekanizmaların etkili, erişilebilir ve yeterli olup olmadığının; tarımsal üretime özgü hızlı bir zarar tespit ve tazmin sistemi kurulması gereğinin,
18. Tarımsal sulamada kullanılan elektriğin uygun fiyatlı, kesintisiz, yeterli ve teknik standartlara uygun biçimde sağlanması; enerji maliyetlerinin üretim dönemi ve çiftçinin ödeme gücü dikkate alınarak düzenlenmesi; tarımsal desteklerin artırılması seçeneklerinin,
19. Şanlıurfa'nın tarımsal üretim bölgelerinde güneş enerjisi ve diğer yenilenebilir enerji kaynaklarının sulama sistemlerinde kullanılmasının önündeki bağlantı, kapasite, izin, finansman ve bürokratik engellerin; çiftçilere ve sulama birliklerine sağlanabilecek hibe, kredi ve desteklerin,
20. Elektrik kesintileri nedeniyle üretim kaybı yaşayan çiftçilere ürün, gelir ve ekipman zararları için destek veya tazminat ödenmesine; kredi ve kamu borçlarının faizsiz ertelenmesine veya yeniden yapılandırılmasına yönelik düzenleme yapılması gereğinin,
21. Hava sıcaklıklarının yüksek olduğu ve sulamanın hayati önem taşıdığı dönemlerde uygulanmak üzere enerji arz güvenliği, arıza müdahalesi, yedek kapasite, mobil trafo, alternatif enerji ve kriz koordinasyon planlarının bulunup bulunmadığının,
22. Kesintilerin, faz eksikliğinin, düşük gerilimin ve altyapı yetersizliklerinin ortaya çıkmasında ihmali, kusuru veya sorumluluğu bulunan dağıtım şirketi yöneticileri ile kamu görevlileri hakkında idari, mali veya adli işlem yapılıp yapılmadığının,
23. Şanlıurfa'da tarımsal sulama dönemlerinde enerji arz güvenliğinin sağlanması için kısa, orta ve uzun vadede yapılması gereken altyapı yatırımları ile yasal, idari ve mali düzenlemelerin bütün yönleriyle araştırılması gerekmektedir.

Şanlıurfa'da elektriğin tamamen kesilmesi veya tarımsal sulama sistemlerini çalıştırmayacak şekilde tek faza düşmesi, faz eksikliği yaşanması ya da standart dışı gerilim sunulması yalnızca teknik bir arıza veya tahsilat işlemi olarak görülemez. Bu uygulamalar çiftçinin üretim hakkını, bölgenin ekonomik yaşamını ve ülkenin gıda güvenliğini doğrudan etkilemektedir.

Borcu olmayan çiftçinin elektriğinin kesilmesi, sulama birliğinin borcu gerekçe gösterilerek bütün üreticilerin cezalandırılması ve tarlaların göz göre göre kurumasına neden olunması hukuk devleti, sosyal devlet, eşitlik, ölçülülük ve kişisel sorumluluk ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Elektrik kesintilerinin ve yetersiz enerji hizmetinin bedeli yalnızca çiftçiye yüklenemez. Kamu hizmetini sunmakla görevli şirketlerin ve onları denetlemekle sorumlu kurumların ihmali veya kusuru bulunuyorsa sorumlular belirlenmeli, çiftçilerin zararları giderilmeli ve benzer mağduriyetlerin tekrar yaşanmaması için kalıcı tedbirler alınmalıdır.

Bu nedenlerle Şanlıurfa'da yaşanan elektrik kesintilerinin, tek faz ve faz eksikliği uygulamalarının, düşük ve standart dışı gerilimin, sulama birliklerine ait tesislerin enerjisiz bırakılmasının ve buna bağlı olarak tarımsal sulamanın yapılamamasının bütün yönleriyle araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde bir Araştırma Komisyonu kurulması zorunlu hâle gelmiştir.

GEREKÇE ÖZETİ

Şanlıurfa, Türkiye'nin en önemli tarımsal üretim merkezlerinden biridir. Pamuk, mısır, buğday, mercimek, fıstık ve sebze üretiminin sürdürülebilmesi; elektrikle çalışan derin su kuyuları, pompalar, motopomplar, sulama kanalları ve sulama birliklerine ait tesislerin kesintisiz çalışmasına bağlıdır. Bu nedenle elektrik arzındaki her aksama yalnızca bölge çiftçisini değil, ülkenin tarımsal üretimini ve gıda güvenliğini de doğrudan etkilemektedir.

Başta Viranşehir, Siverek, Akçakale, Harran, Ceylanpınar, Hilvan, Suruç, Bozova, Halfeti ve Birecik olmak üzere birçok bölgede, özellikle sulama dönemlerinde uzun süreli ve tekrarlanan elektrik kesintileri yaşandığı; bazı yerlerde üç fazlı sistemlere tek faz verildiği, faz eksikliği, düşük gerilim, gerilim dalgalanması ve ani kesintiler meydana geldiği ileri sürülmektedir. Kayıtlarda tam kesinti görünmese bile motor ve pompaların çalışmaması, kuyulardan su çekilememesi ve tarlaların sulanamaması bakımından sonuç aynıdır. Elektrik hizmetinin yalnızca şeklen değil; kullanılabilir, yeterli, kesintisiz, kaliteli ve teknik standartlara uygun biçimde sunulması zorunludur.

Bu sorunlar ürünlerin kurumasına, verim kaybına; motor, pompa, trafo, pano ve diğer ekipmanların yanmasına veya arızalanmasına yol açmaktadır. Çiftçinin tohum, gübre, mazot, ilaç, işçilik, kira, nakliye, elektrik ve kredi giderleri boşa gitmekte; üretici Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri, özel bankalar ve diğer alacaklılara karşı ağır borç yükü altında kalmaktadır. Üretim kaybı; gıda arzını azaltmakta, fiyatları yükseltmekte, kırsal yoksulluğu derinleştirmekte ve çiftçiye üretimden çekilmeye zorlamaktadır.

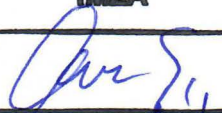
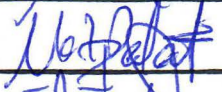
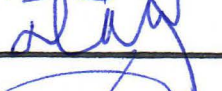
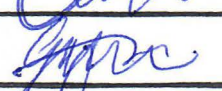
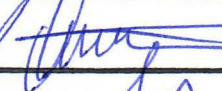
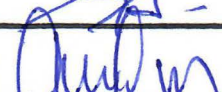
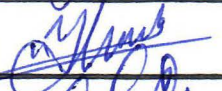
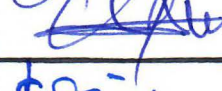
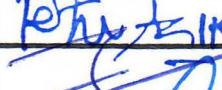
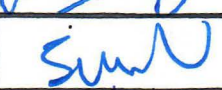
Sulama birliklerinin borçları gerekçe gösterilerek ortak pompa istasyonlarının enerjisinin kesilmesi, borcu bulunmayan veya borcunu ödeyen binlerce çiftçiye de cezalandırmaktadır. Borç tahsilatı bireyselleştirilmiş, ölçülü ve üretimi durdurmayacak yöntemlerle yapılmalı; bireysel borç bölgesel cezaya dönüştürülmemelidir.

Son beş yıldaki planlı ve plansız kesintilerin ilçe, mahalle, tarih, süre, sıklık, bildirim, kaynak ve gerekçeleri; faz ve gerilim sorunlarının yaşandığı bölgeler; sulanamayan arazi, kuruyan ürün, verim, gelir, ekipman ve finansman kayıpları bütün boyutlarıyla belirlenmelidir. Kesintilerin teknik zorunluluk, arıza, bakım, altyapı yetersizliği, yük azaltma veya borç tahsilatı amacıyla mı yapıldığı ve yetkili, gerekçeli bir karara dayanıp dayanmadığı araştırılmalıdır.

Dağıtım şirketinin yatırım, bakım, yenileme, trafo, hat ve şebeke kapasitesi; enerji talep planlaması; EPDK yatırım bütçeleriyle fiilî yatırımların uyumu; arıza, sayaç, SCADA, uzaktan izleme ve tedarik sürekliliği kayıtlarının doğruluğu bağımsız biçimde incelenmelidir. EPDK, ilgili bakanlıklar, TEDAŞ, DSİ, Valilik ve kaymakamlıkların denetim, gözetim ve koordinasyon görevlerini yerine getirip getirmediği; yapılan denetimler, soruşturmalar, yaptırımlar ve sorumlular ortaya çıkarılmalıdır.

Özelleştirme, hizmetin kamusal niteliğini ve devletin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Çiftçilerin zararları tespit edilmeli; tazminatların zamanında ve eksiksiz ödenip ödenmediği, başvuruların kabul-ret oranları araştırılmalı; hızlı, erişilebilir ve tarıma özgü bir tazmin sistemi kurulmalıdır. Borçlar faizsiz ertelenmeli veya yapılandırılmalı, destekler artırılmalı, yenilenebilir enerji önündeki engeller kaldırılmalı; mobil trafo, yedek kapasite, alternatif enerji ve kriz planları hazırlanmalıdır.

Anayasa'nın 2, 5, 10, 35, 45, 48, 49, 125 ve 172'nci maddeleri gereğince bütün bu hususların araştırılması, sorumluların belirlenmesi, çiftçi zararlarının giderilmesi ve kalıcı çözümler üretilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde bir Araştırma Komisyonu kurulması zorunlu hâle gelmiştir.

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Ali Fazıl KASAP	Kütahya	
Uğur POLAT	İzmir	
TALAT DİNGER	MERSİN	
Seyit Torun	Ordu	
Cemal ENGİNYURT	İstanbul	
Ali Özdemir	K. Manisa	
İsmet ARDOĞAN	Ankara	
Özür Erdem İNCESE	ARDAHAN	
Fahri ÖZKAN	Kırklareli	
Berkhan ÖZCAN	Aziz	
Şeref ARPACI	Dişli	
Erim KARAKÖZ	Aydın	
WİLAŞ KARASU	Sivas Mu	
Hasan ÖZTÜRK	Bursa	
Hasan ÖZTÜRKMEN	Garıntep	
Fethi ARIKEL	İstanbul	
Uğur BAYRAKTÖZ	Arhın	
A. Vehbi BAKIRLIOĞLU	Manisa	
Eylem ERAY Ertuğrul	Zonguldak	
Alme Zimbi ERSEVER	ANICARA	
Ercan ALTAY	İstanbul	
Ayhan BARUT	Adana	